

Aandachtspunten Kiezen, Sturen en Verantwoorden 2022-2026

inventarisatie inhoudelijke punten

Aandachtspunten KSV

1.1 Kiezen, Sturen en Verantwoorden

Kiezen, Sturen en Verantwoorden (KSV) zijn de kernwoorden van de gemeentelijke sturingscyclus. KSV staat óók voor de set afspraken over deze sturingscyclus, die de Dordtse raad en het Dordtse college met elkaar maken bij de start van een nieuwe bestuursperiode.

Een deel van de afspraken met betrekking tot de sturingscyclus is gebaseerd op wettelijke eisen, denk hierbij aan verplichte P&C-producten zoals een begroting en jaarverslag- en rekening en de eisen die de Gemeentewet en het BBV¹ hieraan stelt. Aanvullend hierop kunnen gemeenten zelf afspraken maken over kiezen, sturen en verantwoorden en zo kleur en richting geven aan de manier waarop de raad en het college willen samenwerken met elkaar én met de partners in de stad. Deze aanvullende afspraken kennen een grote diversiteit: van afspraken over de vorm van de P&C-producten (bijvoorbeeld informatie op hoofdlijnen of gedetailleerd), het aantal (wel of geen aanvullende producten zoals een Bestuursrapportage) en afspraken over de inhoud van de sturingscyclus (bijvoorbeeld de keuze voor een bepaalde begrotingsprogramma-indeling). Ook ligt hiermee een deel van de spelregels omtrent de werking van het budgetrecht vast; hoever reikt het mandaat van het college om direct te kunnen handelen (en hierover achteraf te verantwoorden) en in welk geval kiest en stuurt de raad zelf aan de voorkant.

In samenspraak met de auditcommissie zijn de P&C-producten afgelopen jaren steeds aangepast aan nieuwe (wettelijke) eisen en wensen vanuit de raad en het college, mede door de eerdere afspraken uit Kiezen, Sturen en Verantwoorden 2018-2022. Hierdoor staat de basis van de P&C-producten stevig en biedt zij een goede houvast voor de cyclische informatievoorziening van het college aan de raad omtrent het kunnen kiezen, sturen en verantwoorden op gemeentelijk beleid en financiën. De laatste jaren is onder meer veel aandacht geweest voor de digitalisering van de P&C-producten en helderder taalgebruik, waarbij alle producten integraal te vinden zijn op <https://dordrecht.pcpportal.nl>. Maar ook de herziening van indicatoren, het eerder aanbieden van het Jaarverslag en de introductie van een Perspectiefnota halverwege de raadsperiode zijn verbeteringen die zijn voortgevloeid uit KSV 2018-2022. Tevens is recent het Dashboard Agenda Dordrecht 2030 aan de begroting 2022 toegevoegd.

Tegelijkertijd is het optimaliseren van de informatievoorziening nooit af, de nieuwe raads- en collegeperiode brengt immers nieuwe deelnemers, nieuwe politieke speerpunten en nieuwe doelstellingen met zich mee. Ook zijn vanuit de auditcommissie reeds aandachtspunten meegegeven die vragen om een hernieuwde blik op bijvoorbeeld de programma-indeling of het anders inzichtelijk kunnen maken van de financiën op een dieper niveau. Tot slot zal in 2022 de rechtmatigheidsverklaring van het college worden ingevoerd en zijn er nieuwe richtlijnen vanuit de commissie BBV gegeven in de Kadernota rechtmatigheid 2022 en de notitie bedrijfsvoering, die een plek in de P&C cyclus moeten krijgen. In opmaat naar een nieuwe KSV notitie en in lijn met voorgaande KSV-notities worden daarom ook in deze memo mogelijke inhoudelijke aandachtspunten geschetst om, in de vervolgfase, de KSV afspraken verder uit te kunnen werken.

1.2 Actuele ontwikkelingen als vertrekpunt

In november 2020 is bij de behandeling van de begroting 2021 de motie 'SMART begroten' raadsbreed aangenomen. Hierin wordt door de raad opgeroepen om in samenwerking met de Auditcommissie te komen tot een verdere verbetering van de begroting op in ieder geval het punt van de meetbaarheid van doelstellingen en het meer inzicht bieden in de budgetten. Daarnaast heeft de Auditcommissie in haar vergadering van september 2021 onder meer aandacht gevraagd voor mogelijke aanpassingen in de begrotingsprogramma-indeling (bijvoorbeeld een taakveldenstructuur i.p.v. de huidige programma-indeling) en het inzichtelijk maken van kostensoorten. Deze punten vormen het vertrekpunt.

In samenspraak met de Auditcommissie willen we de tijdslijn tot aan de gemeentelijke verkiezingen in maart 2022 gebruiken om op hoofdlijnen richting te geven aan de inhoud van de nog te schrijven KSV nota. Daarbij wordt eerst de vraag gesteld waar de raad tevreden over is. Met een terug-en vooruitblik kijken we dan naar wat er goed gaat aan de P&C-cyclus en dus geen

¹ Het is wettelijk vastgelegd dat gemeenten, provincies en waterschappen jaarlijks begrotings- en verantwoordingsstukken moeten opstellen. Voor gemeenten en provincies is de regelgeving hieromtrent vastgelegd in het Besluit begroting en verantwoording (BBV). Bron: <http://www.commissiebbv.nl/>

aanpassing behoeft. In navolging en aanvullend denken wij vervolgens aan de volgende thema's die kunnen worden opgenomen in de KSV notitie voor mogelijke verbeteringen:

- **Een mogelijke herziening van de begrotingsprogramma's, met voor- en nadelen van alternatieve opties.**
- **Een mogelijke efficiëntere samenvoeging van Kadernota en Bestuursrapportage tot één product, aangeboden voor het zomerreces. Integraler en beter moment van sturen.**
- **Budgetregels en rechtmatigheidsverklaring**
- **Het anders indelen van de financiële informatie per begrotingsprogramma (betrekking op motie Smart begroten, houdt verband met mogelijke aanpassing begrotingsprogramma's)**
- **Het onderzoeken van een mogelijke andere manier van werken m.b.t. het benoemen van doelstellingen en activiteiten (growing concern vs going concern) en daarmee de verantwoording in Bestuursrapportage en Jaarverslag met groen/oranje/rood (betrekking op motie Smart begroten, houdt verband met mogelijke aanpassing begrotingsprogramma's)**
- **Agenda 2030 monitoring, aanvullend op het Dashboard Agenda Dordrecht 2030.**
- **Een mogelijke herziening van indicatoren (houdt verband met Agenda 2030 monitoring).**

Met de Auditcommissie willen we, nadat we de inhoudelijke uitgangspunten hebben vastgesteld, deze punten verder uitwerken. Dat willen we doen via een 'technische bespreking' (wat is de betekenis van bepaalde financiële regels?) en via een meer 'bespiegelende bespreking'. Bij die bespreking halen we inspiratie van buiten naar binnen: hoe sturen andere gemeenten en/of publieke-private organisaties nou strategisch op meerjarige doelen?

In relatie tot bovenstaande punten geven we daarnaast ook mee dat:

- *Balans tussen uitgangspunten aan de voorkant en wendbaarheid in de uitvoering.* Het is voor de Raad van belang om goed overzicht te hebben over de richting voor het beleid en uitgangspunten. Wanneer aan de voorkant heldere uitgangspunten met de Raad zijn vastgesteld, maakt dit het volgen van de voortgang voor de Raad transparanter. Tegelijkertijd kunnen uitgangspunten ruimte bieden voor de gemeente om een actiegerichte en wendbare organisatie te zijn en blijven.

- *Complexiteit niet altijd valt dicht te regelen:* Gemeenten sturen en verantwoorden op steeds complexere vraagstukken en samenwerkingsverbanden. Dit betekent dat alleen het vereenvoudigen van de P&C-cyclus niet voldoende is, maar dat ook een fundamentele verandering en versterking van de cyclus noodzakelijk lijkt. Eén van de elementen hierin is het minder nadruk leggen op het produceren van tussentijdse interne en externe rapportages, maar in plaats daarvan juist 'het gesprek' leidend te laten zijn. Dit heeft als doel om tijdige, betere en meer doelmatige sturing te realiseren, waarbij we niet alleen tellen maar ook vértellen.

- *We steeds meer op weg zijn naar een samenlevingsagenda:* De complexe opgaven waar de overheid voor staat en de beperkte middelen die hiervoor beschikbaar zijn, maken dat samenwerking tussen "overheid" en "maatschappij" steeds belangrijker wordt. Thema's worden in samenspraak met partners in stad en regio vertaald in gewenste resultaten, bijbehorende activiteiten en afspraken over wie daarin welke onderdelen uitvoert.

1.3 Globale planning

24 november 2021: Auditcommissie - inventarisatie inhoudelijke thema's

Terug- en vooruitblik op de P&C cyclus: Wat kan er meer, beter of anders aan de P&C-cyclus? Welke ontwikkelingen dienen in de nog te schrijven, nieuwe KSV-nota een plek te krijgen?

December 2021: verwerken suggesties Auditcommissie. Maken 'outline' nieuwe KSV-notitie.

Februari 2022: technische bespreking Auditcommissie

Maart-april 2022: eerste concept notitie KSV gereed

April 2022: bespiegelende bespreking met Auditcommissie

Mei/juni 2022: afronden KSV-notitie

Eerste collegevergadering nieuwe college: vaststellen van de KSV-notitie